

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1928 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1919 om rätt till verk av bildande konst.

Genom en den 9 mars 1928 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 174, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intaget förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1919 om rätt till verk av bildande konst.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

Mot missbruk i fråga om signering av konstverk finnas för närvarande inga andra stadganden än de, som innehållas i 5 § tredje stycket och 19 § av gällande konstverkslag. Efter det i första stycket av 5 § föreskrivits, att en var äger, utan konstnärens tillstånd, för studieändamål eller till sitt enskilda bruk efterbilda konstverk, med vissa angivna inskränkningar, förordnas i tredje stycket, att där konstverk, enligt vad i första stycket är medgivet, utan konstnärens tillstånd efterbildas, hans namn eller signatur ej må å efterbildningen anbringas på sätt, som kan giva anledning till förväxling. 19 § i lagen stadgar ansvar för överträdande av detta förbud. De anförda bestämmelserna avse sålunda allenast efterbildningar av konstverk men däremot icke originala verk. Vidare gälla nämnda bestämmelser ej alla efterbildningar utan blott sådana, som enligt vad i första stycket av 5 § är medgivet tillkommit utan konstnärens tillstånd. Slutligen avse ansvarsbestämmelserna i 19 § allenast olovlig signering men icke t. ex. saluhållande eller spridande av olovligen signerad efterbildning.

I propositionen föreslås nu införande av förbud mot obehörig signering av såväl originala konstverk som efterbildningar därav. Bestämmelser härom hava upptagits i en ny paragraf, betecknad 8 a §. Första stycket i paragrafen avser originala verk och andra stycket efterbildningar. Beträffande originala verk stadgas förbud mot signering av annan än konstnären, så framt ej konstnären själv i varje särskilt fall därtill lämnar tillstånd. Tillståndet måste meddelas av konstnären själv och kan således icke givas av hans dödsbodelägare eller andra rättsinnehavare. Att märka är ock, att till-

ståndet skall lämnas »i varje särskilt fall»; ett generellt tillstånd kan alltså icke av konstnären meddelas. Beträffande exempelvis etsningar kunna således avtryck, tagna efter konstnärens död, icke under några förhållanden lovligt signeras. Enligt andra stycket må konstnärens namn eller signatur å efterbildningen ej anbringas på sätt, som kan giva anledning till förväxling. Stadgandet avser alla efterbildningar, vare sig de utförts med eller utan konstnärens tillstånd. Då andra stycket i 8 a § upptager de nuvarande bestämmelserna i 5 § tredje stycket, föreslås sistnämnda stycke skola upphöra att gälla.

I 19 § enligt dess lydelse i förslaget stadgas — förutom straff för den som mot föreskrifterna i 8 a § anbringar konstnärs namn eller signatur å konstverk eller efterbildning därav — tillika straff för den som till salu håller, sprider eller offentligen utställer konstverk eller efterbildning, som honom veterligen olovligt signerats. Angående åtal föreslås i 21 §, att förbrytelse mot 19 §, som förut ej kunnat åtalas av annan än målsägande, nu skall höra under allmänt åtal.

Utskottet.

Vid granskningen av förslaget har utskottet funnit sig kunna i huvudsak tillstyrka lagändringarna. I förtydligande syfte föreslår utskottet emellertid en jämkning i första stycket av 8 a §. Enligt detta stadgande, sådant det lyder i propositionen, skall konstnärens tillstånd till anbringande å ett originalverk av hans namn eller signatur lämnas »i varje särskilt fall». Detta innebär, där konstverk framställs i mer än ett originalexemplar, såsom vid etsningar, att tillståndet skall lämnas beträffande varje särskilt exemplar, varå namnet eller signaturen anbringas. För att tydligare utmärka innebörden av stadgandet föreslår utskottet, att konstnärens tillstånd skall lämnas »med avseende å visst av honom granskat och godkänt konstverk». Med konstverk förstås enligt konstverkslagens terminologi varje originalexemplar av ett konstverk.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag ej kunnat i oförändrat skick av riksdagen bifallas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1919 (nr 382) om rätt till verk av bildande konst.

Härigenom förordnas, att lagen den 30 maj 1919 om rätt till verk av bildande konst skall sålunda ändras, att dels tredje stycket i 5 § upphör att gälla, dels en ny paragraf införes av nedan angivet innehåll och betecknad 8 a §, dels ock 19 och 21 §§ erhålla följande ändrade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

8 a §.

Å konstverk må icke konstnärens namn eller signatur anbringas av annan, så framt ej konstnären själv *i varje särskilt fall* därtill lämnar tillstånd.

Å konstverk må icke konstnärens namn eller signatur anbringas av annan, så framt ej konstnären själv *med avseende å visst, av honom granskat och godkänt konstverk* därtill lämnar tillstånd.

Där konstverk med eller utan konstnärens tillstånd efterbildas, må ej hans namn eller signatur å efterbildningen anbringas på sätt, som kan giva anledning till förväxling.

19 §.

Anbringas någon, emot föreskrifterna i 8 a §, konstnärs namn eller signatur å konstverk eller efterbildning av konstverk, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Samma lag vare om den, som till salu håller eller sprider eller offentligen utställer konstverk eller efterbildning, vara honom veterligen konstnärens namn eller signatur anbragts i strid mot bestämmelserna i 8 a §.

21 §.

Förbrytelse, som i 19 § sägs, hörer under allmänt åtal, men eljest må förbrytelse mot denna lag ej åtalas av annan än målsägande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Stockholm den 12 maj 1928.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Klefbeck*, Schlyter, Anderson i Hägelåkra, Svenson i Eskhult, John O. Karlsson*, Jonsson i Lycksele och Bissmark;

från andra kammaren: herrar af Ekenstam*, Lindley*, Nilsson i Antnäs, Jansson i Edsbäcken, Sjögren*, Olsson i Mellerud, Persson i Trången och Pettersson i Köping.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Schlyter*, som anförde:

Genom utskottets formulering av 8 a § första stycket har det blivit fullt klart, att signeringen å en etsning enligt lagens mening skall utgöra garanti för att just det signerade exemplaret varit under konstnärens ögon och av honom granskats och godkänts, men står det konstnären fritt att utföra själva signeringen själv eller genom annan. Utföres signeringen genom annan, torde det höra till god ordning att detta uttryckligen anges, t. ex. enligt formeln »N. N. gm X. Y.» Inom lagrådet yrkade justitierådet Wedberg förbud för annan att å konstverk eller efterbildning därav anbringa konstnärens namn eller signatur på sådant sätt att konstnären kunde antagas hava gjort det själv; m. a. o. en efterhärming av konstnärens eget sätt att signera skulle ej vara tillåten. Ett av mig inom utskottet framställt yrkande om införande av en dylik bestämmelse såsom andra stycke av 8 a § har icke vunnit utskottets bifall. Utskottet har alltså lämnat frågan om sättet för signeringen helt öppen. Emellertid är det tydligt, att sedan signering genom annan blivit genom nu föreslagna lagändring uttryckligen medgiven, och då dylik signering mest korrekt sker enligt formeln »N. N. gm X. Y.», en sådan signering icke kan få användas i andra fall än de i 8 a § avsedda. Enligt min mening bör alltså lagtexten så tolkas, att det är förbjudet att signera avtryck av en etsning, tagna efter konstnärens död, enligt formeln »N. N. genom X. Y.» Det är under förutsättning att denna tolkning är riktig, som jag kunnat acceptera utskottets lydelse av 8 a § första stycket.